

Posudek oponenta disertační práce

Mgr. Jitka Vorálková

Téma: Analýza předmětů oboru Gymnastika v přípravě učitelů tělesné výchovy se zaměřením na sportovní gymnastiku

Téma práce představuje řadu let opomíjenou skutečnost, která se objeví u mladé generace jako nedostatečná pohybová příprava v rámci školní tělesné výchovy nejen pro sportovní přípravu, ale zejména pro pohybovou nedostatečnost u populace obecně. Budoucí učitelé tělesné výchovy mají tak málo příležitostí se v rámci přípravy na učitelské povolání seznámit s dostatečnou gymnastickou průpravou, že nejsou schopni navázat na tradice, které byly pro starší generaci samozřejmostí. O tom svědčí dřívější skvělé sportovní výkony reprezentantů v gymnastice, nejen Věry Čáslavské, Matyldy Růžičkové, Jiřího Růžičky, Hany Řičné, Věry Černé a mnoha dalších, ale i dobrá práce ve sportovních oddílech a sokolských organizacích, kam přicházely sportovně talentované děti ze základních škol. Vzhledem k tomu, že současné školství pracuje podle Rámcových vzdělávacích programů, kde je zejména na učitelích tělesné výchovy, jak sestaví program sportovních aktivit pro daný školní rok, je právě příprava budoucích učitelů tělesné výchovy tím základním principem pro umožnění kvalitního vzdělání a dobré přípravy mládeže do života.

Předložená práce představuje teoreticko praktickou vědeckou studii, která se zaměřuje na výzkum relevantních proměnných při přípravě studentů učitelství pro tělesnou výchovu na vysokých školách. Po základních teoretických kapitolách, které se věnují gymnastice jako sportovní disciplíně a historicky významnému oboru, který vycházel z principů kalokagathie a přispěl k rozvoji společnosti ve všech sférách společenského života, se autorka zabývá analýzou dokumentů pro výuku tělesné výchovy na základní škole. Po úplném výčtu kutikulárních dokumentů v rámci českého školství se snaží o srovnání těchto dokumentů s vybranými zahraničními školami. Pro svoji práci si vybrala přístupy ze SRN a z USA. Snad by v tomto případě bylo dobré se ohlédnout také do okolních zemí, zejména na Slovensko a určitě by zajímavé srovnání bylo se severskými zeměmi. Vzhledem k rozsahu práce by to však bylo dosti komplikované. V teoretické části se dále autorka věnuje profesním kompetencím učitele a klíčovými kompetencím žáka, které jsou kurikulárně v systému školství v současné škole poměrně dobře vymezeny. Z charakteristik vyučovaných předmětů na vybraných vysokých školách však jednoznačně vyplývá, že budoucí učitelé tělesné výchovy nemají dostatek příležitostí v rámci výuky gymnastiky na vysoké škole získat dostatek zkušeností právě pro tyto profesní kompetence.

Na základě syntézy teoretické části dále autorka práce postupuje k vymezení výzkumného problému, k formulaci vědeckých otázek práce a stanovuje úkoly práce a metodologii pro

zpracování zkoumané problematiky. Výzkum je rozdělen na dvě etapy, které spolu korespondují, jsou však příliš obsáhlé, zejména ve výsledkové části práce. Vzhledem k charakteru práce, která je kvalitativně- kvantitativní, autorka zvolila celou řadu výzkumných metod, které na sebe sice navazují a částečně se prolínají, místy však působí dosti roztržitým dojmem. Po řadě analýz – analýza dokumentů, analýza problému, shluková analýza, analýza pohledem, analýza hlavních komponent, obsahová analýza konstruktů a Honeyho obsahová analýza, se autorka dostává ke zpracování tématu v kinetopologii poměrně méně užívané – ke zpracování výsledků formou repertoárových mřížek. Tato metodologie se poměrně často užívá v psychologických výzkumných projektech, je však poměrně náročná na administraci a zejména na správnou interpretaci získaných výsledků. Ve výsledcích se potom odkazuje na experta, který byl součástí výzkumného projektu a výsledky uvádí nejen ve vlastní práci, ale doplňuje je v rozsáhlých přílohách. Domnívám se, že pro větší přehlednost práce by postačoval výběr pouze jedné nebo dvou metod, které by výsledky interpretovaly se stejnou precizností. Spojení shlukové analýzy a analýzy hlavních komponent potom odvádí pozornost od hlavního tématu práce. Kategorizace konstruktů je v některých případech příliš obsáhlá a méně přehledná (některé jsou si příliš podobné). Při kategorizaci konstruktů si mnozí čtenáři mohou připomenout metodu chronometráže, která se běžně zkoumala při hodnocení účinnosti školní tělesné výchovy. V kategorizaci komponent se dosti schoval osobní příklad učitele tělesné výchovy a postrádám lépe vyhodnocené didaktické techniky, chybí mezipředmětové vztahy. Vzhledem k mé třicetileté praxi s výukou gymnastiky na vysoké škole vím, že studenti nedokáží spojit poznatky např. z biomechaniky při výuce nářadového tělocviku.

V práci si cením zejména vhodně zvolené reliability mezi prací výzkumníka a spolupracovníka a výpočet indexu reliability. Ze 195 konstruktů bylo vytvořeno 9 kategorií a prostřednictvím Honeyhovy obsahové analýzy se objevilo řada shrnutí pro závěry práce, přitom však některé proměnné poměrně ztratily na významnosti. Připomínku mám ke kategorii komunikace, ve výčtu chybí asertivita. Tento způsob mezilidské komunikace musí učitel tělesné výchovy bezpodmínečně zvládnout, při výuce gymnastiky obzvlášť. Kategorie *bez fyzické náročnosti a fyzicky nenáročná* se jeví poměrně identicky.

Kapitola Diskuze představuje velmi cenné hodnocení autorky, která se dokázala postavit kriticky nejen k současnému stavu řešené problematiky, ale dokázala diskutovat poměrně zdatně i použité metody a postupy. V závěrech práce se objevují odpovědi na stanovené vědecké otázky a praktická doporučení pro další výzkumné směry, včetně doporučení pro změnu systému výuky gymnastiky na vysokých školách učitelského zaměření.

Práce je sepsaná na 150 stranách, obsahuje 22 příloh, 41 tabulek, 20 obrázků (grafy a schémata), autorka čerpala ze 149 zdrojů.

Práce je napsána čistě, bez překlepů a neobsahuje vážnější formální nedostatky, připomínku mám z zarovnání textu do bloků a k číslování stran u příloh. Další drobné připomínky pro případné řešení u obhajoby práce:

- ve výčtu nářadí používaného v gymnastice je uvedena pružná podlaha, jako doplňkové nářadí je veden gymnastický pás – jakou disciplínu představují
- na s. 42 je chybná přímá citace (bez uvedení čísla strany)
- na s. 42 je ve výčtu kompetencí drobný překlep (kompetencí pedagogickou).

K práci mám tyto dotazy:

1. V historickém výčtu aktivit, které patří ke gymnastice uvádíte reje. Co je to za činnost ?
2. U výčtu používaného gymnastického nářadí popisujete řadu méně tradičního nářadí. Kam zařadíte gymnastický stůl ?
3. Jak jsou koncipovány v didaktickém pojetí gymnastiky dětské taneční hry ?
4. Jakou máte představu o návrhu na sjednocení požadavků pro výuku gymnastiky na vysokých školách učitelského směru ?

Závěr:

Předložená práce prokazuje schopnosti autorky pracovat na dostatečné vědecko metodické úrovni, odpovídá požadavkům na disertační práce a obsahem i rozsahem je dostačující pro závěr postgraduálního doktorského studia.

Předložená disertační práce Mgr. Jitky Vorálkové **splňuje** požadavky na disertační práci, proto tuto práci **doporučuji** k obhajobě.

Brně dne 5. června 2014

Doc. PaedDr. Marie Blahutková, PhD.